

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу Чжоу Чженьюя на тему
«Теорія і практика підвищення кваліфікації вчителів музики в КНР»,
представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

Актуальність дисертаційної роботи та її зв'язок із науковими дослідженнями. Сучасному вчителю та викладачеві, щоб залишатися успішним, доводиться не лише викладати навчальні дисципліни, передбачені у його індивідуальному робочому плані, але й постійно розвиватися, переосмислювати власні методики, цілковито переглядати методику викладання своїх уроків/лекцій/курсів. Підвищення власної кваліфікації є не тільки і не стільки сьогодні інституаційною вимогою, передбачену державним законодавством, а особистісною професійною потребою вчителя, зокрема і музики, передумовою його / її перебування в професії.

Активні глобалізаційні процеси, вільний доступ до нормативної та теоретичної бази інших країн, ознайомлення з їх практиками (завдяки онлайн урокам та записам) надають сучасному українському вчителю музики ознайомитися з досвідом та практичними наробками своїх колег за кордоном, запозичити певні прийоми тощо. Не стає виключенням і система набуття додаткових професійних знань та вмінь, тобто система підвищення кваліфікації.

Дисертаційне дослідження здобувача Чжоу Чженьюя має безперечну актуальність, оскільки зосереджено на цілісному розумінні процесу підвищення кваліфікації вчителями музики в КНР, а також у певному порівнянні з теорією та практикою інших країн. Українська педагогічна теорія та практика традиційно є відкритими до творчого переосмислення та імплементації закордонного досвіду організації освітніх процесів, тому робота Чжоу Чженьюя має не тільки теоретичну цікавість, але і цілком практичну цінність.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, зв'язок із науковими дослідженнями. Дисертаційне дослідження виконано як складову частину комплексних програми науково-дослідної роботи кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди «Підвищення ефективності педагогічного процесу в середніх загальноосвітніх і вищих навчальних закладах» (№ 0115U005821 від 23.12.2015 р.) та «Наукові основи і навчально-методичний супровід педагогічного процесу в закладах освіти: історико-педагогічний, компаративний та прогностичний аспекти» (№ 0121U107474 від 22.01.2021 р.). Тему дослідження затверджено вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (протокол № 2 від 10 березня 2017 р.).

Систематизовані теоретичні ідеї й узагальнений практичний досвід щодо організації підвищення кваліфікації вчителів музики КНР можна творчо використовувати в освітньому просторі України.

Повнота викладу в наукових публікаціях, відсутність порушення академічної доброчесності. Підвищує вірогідність отриманих та оприлюднених результатів дослідження і його джерельна база, до якої входять матеріали з'їздів та законодавчі акти уряду КНР, конференції, пленуми та наради Комуністичної партії Китайської Народної Республіки з організації освітнього процесу, нормативні документи Міністерства освіти Китайської Народної Республіки, програми підготовки вчителів музики у педагогічних університетах КНР, програми підготовки вчителів музики в педагогічних університетах КНР, програми підвищення кваліфікації вчителів музики в КНР; документи міжнародних організацій з проблем педагогічної освіти (ЮНІСЕФ, ЮНЕСКО); теоретичні дослідження, практичний матеріал та публікації з проблематики за темою дисертації. Матеріали дослідження було представлено на конференціях та оприлюднено в 11 публікаціях автора (2 з яких в журналах. Які входять до міжнародної наукометричної системи

Web of Science). Все це доводить ґрунтовність та зрілість підходів автора до написання дисертаційного дослідження.

Дисертаційна робота Чжоу Чженьюя перевірена на унікальність тексту, що порушень академічної доброчесності не виявлено.

Автором дисертаційного дослідження коректно визначено мету дослідження, яка полягає в систематизації теоретичних ідей та узагальненні досвіду з питань системи підвищення кваліфікації вчителів музики та визначенні можливостей творчого використання китайського досвіду в освітньому просторі України. І саме цій меті підпорядковані конкретні завдання дослідження, реалізація який дає можливість зрозуміти не тільки особливості підходів китайських педагогів до підвищення кваліфікації вчителів музики (матеріал у дослідженні подано у вигляді порівняння китайських підходів з підходами інших країн. Параграф 1.1), а також отримати відомості про сучасну систему підвищення кваліфікації вчителів музики, яка є невід'ємною частиною загальнонаціональної системи підвищення кваліфікації педагогічних працівників, її нормативну базу, історію становлення, мету, форми, моделі тощо. Матеріали Розділу 3 показують ті проблемні аспекти української практики організації системи підвищення кваліфікації вчителів мистецтва, які можуть бути вирішені на основі китайського досвіду.

Реалізації мети та вирішенню конкретних завдань дослідження сприяє використання адекватних методів: *теоретичних* – аналіз, синтез, зіставлення порівняння та узагальнення результатів вивчення науково-методичної та навчальної літератури українських та зарубіжних авторів, нормативно-правових документів із метою встановлення ступеня наукової розробленості проблеми, що досліджується; *емпіричних* – бесіди, спостереження, дискусія, діалог, обговорення на круглих столах, семінарах, конференціях – для зіставлення системи підвищення кваліфікації вчителів КНР та України; *прогностичного* – для виявлення можливостей впровадження

конструктивних ідей, які застосовуються в системі підвищення кваліфікації вчителів КНР у систему освіти України.

Робота має традиційну структуру (Вступ, 3 Розділи, 9 параграфів, Висновки, перелік використаних джерел та додатки), написана нормативною впорядкованою мовою, відрізняється логічністю подання інформації “від загального до конкретного”, використання таблиць та малюнків в тексті не перевантажують його контентне наповнення та не порушують структуру викладення основного матеріалу. Висновки до Розділів відображають сутність та основний зміст Розділу та підкріплюються конкретними публікаціями автора.

У цілому, позитивно оцінюючи дисертаційну роботу здобувача Чжоу Чженьюя, наголосимо на певних дискусійних положеннях, які, на наш погляд, потребують роз'яснення :

1. У роботі (конкретно, Параграф 1.3) спостерігається паралельне використання термінів “Післядипломна освіта вчителів музики” та “Підвищення кваліфікації вчителів музики”, але на сторінках роботи не надано пояснення цим двом термінам та можливості їх паралельного застосування або взаємозаміни;

2. Трикомпонентна етапізація розвитку системи освіти (підвищення кваліфікації вчителів включно) вже неодноразово представлялася в українському науковому просторі та є досить добре схарактеризованою, то ми вважаємо недоцільним присвячувати їй в роботі такий великий обсяг (сс.60-69 включно);

3. Цікавим, але, на жаль, не повністю розкритим в роботі залишилося питання про контентне наповнення певним чином уніфікованих програм підвищення кваліфікації вчителів музики, які закінчували вищі країни в різні роки, а, отже, мають різний рівень базової підготовки щодо, наприклад, володіння комп'ютерними технологіями, інструментарієм організації онлайн занять тощо.

4. На наш погляд, робота ю значно виграла та мала б ще більше практичного застосування, якби в ній були наведені приклади конкретних процедур та оформлення документів, що стосуються аспекту “прогнозовані

результати” та “конкретні практичні завдання, які мають бути вирішені” через проходження вчителем музики певної програми підвищення кваліфікації (згадується на с. 98 та с. 111-112). Вважаємо, що такий досвід практикоцентричності та визначеної доцільності проходження програм підвищення кваліфікації вчителів музики є корисним і для України.

Загальний висновок та оцінка дисертації. В цілому, вище зазначені положення мають дискусійний характер, наводяться у якості рекомендацій та не впливають на позитивне враження від здійсненого дослідження. Дисертація відповідає спеціальності 011 – Освітні, педагогічні науки та вимогам до оформлення дисертаційних досліджень (Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 N 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України N 759 від 31.05.2019) та пп. 6, 7 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. N 44), і рекомендується до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки. З урахуванням новизни, актуальності, важливості одержаних автором наукових результатів, обґрунтованості, а також значної практичної цінності сформульованих положень і висновків, сформованих компетентностей дослідника, апробації результатів наукових розробок, можна зробити висновок про те, що автор дослідження Чжоу Чженьюй заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри теорії та методик початкової освіти

Кам'янець-Подільського національного
університету імені Івана Огієнка

Я підписую
Н. Бахмат
(прізвище)
Начальник відділу кадрів
І.Оліник

Наталія БАХМАТ

На електронний документ накладено: 2 (Два) підписи чи печатки:
На момент друку копії, підписи чи печатки перевірено:
Програмний комплекс: eSign v. 2.3.0;
Засіб кваліфікованого електронного підпису чи печатки: ПТ Користувач ЦСК-1
Експертний висновок: №05/02/02-1424 від 05.04.2016;
Цілісність даних: не порушена;

Підпис № 1 (реквізити підписувача та дані сертифіката)
Підписувач: БАХМАТ НАТАЛІЯ ВАЛЕРІЇВНА 2717903085;
Належність до Юридічної особи: ФІЗИЧНА ОСОБА;
Код юридичної особи в ЄДР: 2717903085;
Серійний номер кваліфікованого сертифіката: 248197DDFAB977E50400000F1BVCE0055BCC103;
Видавець кваліфікованого сертифіката: АЦСК АТ КБ «ПРИВАТБАНК»;
Тип носія особистого ключа: Незахищений;
Тип підпису: Удосконалений;
Сертифікат: Кваліфікований;
Час та дата підпису: 21:54 17.04.2023;
Чинний на момент підпису. Підтверджено позначкою часу для підпису від АЦСК (кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг)

Підпис № 2 (реквізити підписувача та дані сертифіката)
Підписувач: БАХМАТ НАТАЛІЯ ВАЛЕРІЇВНА 2717903085;
Належність до Юридічної особи: ФІЗИЧНА ОСОБА;
Код юридичної особи в ЄДР: 2717903085;
Серійний номер кваліфікованого сертифіката: 248197DDFAB977E50400000F1BVCE0055BCC103;
Видавець кваліфікованого сертифіката: АЦСК АТ КБ «ПРИВАТБАНК»;
Тип носія особистого ключа: Незахищений;
Тип підпису: Удосконалений;
Сертифікат: Кваліфікований;
Час та дата підпису: 21:55 17.04.2023;
Чинний на момент підпису. Підтверджено позначкою часу для підпису від АЦСК (кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг)